

Examenul național de bacalaureat 2024

Proba E. b)

Limba și literatura maghiară maternă

Simulare județeană

Filiera teoretică – Profilul umanist; Filiera vocațională – Profilul pedagogic

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

I. TÉTEL

(30 pont)

Olvassa el a következő költeményt, majd oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat/válaszoljon a kérdésekre!

Radnóti Miklós: Virágének

*Fölötted egy almafa ága,
szirmok hullnak a szádra,
s külön egy-egy késve pereg le,
ráhull a hajadra, szemedre.*

*Nézem egész nap a szádat,
szemedre hajolnak az ágak,
fényén futkos a fény,
csókra tűnő tünemény.*

*Tűnik, lehunyod szemedet,
árny játszik a pilla felett,
játszik a gyenge szírommal,
s hull már a sötét valahonnan.*

*Hull a sötét, de ne félj,
megszólal a néma, ezüst éj;
kivirágzik az égi fa ága,
hold bámul a béna világra.*

(1942)

1. Értelmezze a cím és szöveg viszonyát!	2 pont
2. Mutassa be a költemény vershelyzetét és a versbeszédét!	2 pont
3. Értelmezze az „árny játszik a pilla felett” költői képet!	4 pont
4. Azonosítsa a költemény dalra utaló jellemvonásait! Indokolja kijelentését a versből vett példákkal!	4 pont

5. Írjon ki a versből két költői képet, nevezze meg, és értelmezze őket!	6 pont
6. Milyen a vers hangulata? Indokolja választát a versből vett példákkal!	4 pont
7. Értelmezze a költeményt záró versszakot!	4 pont
Pontot ér a helyes fogalom- és nyelvhasználat és a helyesírás	4 pont
A terjedelem nem befolyásolja a pontozást.	

II. TÉTEL**(30 pont)**

Olvassa el a következő szöveget, majd oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat/válaszoljon a kérdésekre!

Kosztolányi Dezső és József Attila kapcsolatának története újra nyitott kérdéssé vált. (...) Pályakezdésüket szűk két évtized választja el. A sikeres fővárosi író, a Nyugat belső munkatársa és a makói gimnazista között először mester és tanítványtávkapcsolata alakult ki. Szabolcsi Miklós Fiatal életek indulója című monográfiájában nyújtott kissé elmosódott képet arról, mit tanulhatott témaválasztás, prozódia, rímtechnika, versszerkesztés terén a Szépség koldusa kötet szerzője a szecessziós, esztétizáló költő verseiből. (...)

Személyes kapcsolatfelvételre Juhász Gyula 25 éves írói jubileumán, 1923 május végén tett kísérletet a költő a Szegedre látogató Kosztolányival, de próbálkozása nem járt sikerrel. A vendégek körül sürgölődő fiatalember teljesítménye ekkor még nem volt elég érdekes ahhoz, hogy a mester felfigyeljen rá. Érdemi megismerkedésükre a húszas évek végén, József Attila Párizsból történt hazaérkezése után, valószínűleg Németh Andor közvetítésével kerülhetett sor. A közös barát által leírt jelenet, amikor Kosztolányi lelkesen olvasott föl József Attila-verseket, csak az 1929 februárjában megjelent Nincsen apám, se anyám kötet elolvasása után játszódhatott le. Az emlékezés a Dalocskát és a Táncba fognak című verseket emelte ki: „Elragadtatással élvezte Attila verseinek nem tájszavakkal tűzdelt, nem nyelvemlékekből, régi szótárakból táplálkozó, emelkedetten egyszerű, ízes, természetes magyarságát. De verseinek más tulajdonságait is. Képzete meghökkentő szökellését, fordulatainak kiszámíthatatlanságát, kifejezésmódjának ravaszdi esetlenségét, dévajtságát, humorát. Attila legmeghökkentőbb verseit idézgette legszívesebben... – Üde! Mulatságos! Illatos, mint a frissen szakasztott számóca! – Csak értelme nincs – jegyezte meg valaki. – Hát a számócának van?– vágott közbe Kosztolányi.”

Az emlékezés arra enged következtetni, hogy Kosztolányi a Medáliák-korszak verseire, a József Attila-i tiszta költészet darabjaira figyelt föl, az idézett jellemzés a költeményeknek erre a típusára illik. (...)

A polgári jómódban élő író időnként vendégségbe hívta házához József Attilát. Az első olyan látogatásra, amelyre Kosztolányi Ádám, az író fia visszaemlékezett, 1930 januárjában, a Babits elleni pamflet megjelenésének hónapjában került sor, talán nem véletlenül. A pamflet nagyon hízelgő hangon szól Kosztolányiról, szembeállítva őt a megbélyegzett Babitscsal. (...) Ezek a találkozások persze aligha múlhattak el politikai töltetű viták nélkül. E viták egyik célja, József Attila részéről Kosztolányi politikai pártállásának megváltoztatása lehetett: „A vitázás, meggyőzés hajlama Attilánál kiapadhatatlan volt. »Meg akart engem győzni, hogy kommunistává kell lennem« – mondotta apám.” – olvassuk Kosztolányi Ádám emlékezésében.

A vendégségek alatt folytatott eszmecserek során természetesen nemcsak József Attila akarta megtéríteni Kosztolányit, az idősebb író is tompítani kívánta költőtársa politikai aktivitását. Egy vitájukban, amelyet Kosztolányi Ádám idéz föl, az író valószínűleg arra akarta rávezetni vendégét, hogy a szegénység nem azonosítható egy az egyben az osztályharcos magatartással, ezért tette föl a provokatív kérdést: „»Mondd Attila, a szegénység az lázad?« »Mikor hogy – szólt

Attila. – *S mîg csak a saját nyomorát látja, azt meg se látja. Mikor az ellentétek válnak láthatóvá előtte, ha igaz ember, akkor lázad. nem is volna jó, ha másképp volna.*»

Az adatok tehát világosan mutatják, hogy a két költő között a barátság folyamatosan fennmaradt, s egyben azt is, hogy ez vitatkozás barátság volt.

(Tverdota György: *Gyermek és költő– Kosztolányi Dezső és József Attila kapcsolata.* In: *Literatura* XLIV. évf. 2018/3.)

1. Fogalmazza meg egy mondatban a szöveg témáját! 2 pont
2. Társítsa a következő kijelentéseket a személyekkel, akikre vonatkoznak! Írjon át a vizsgalapra minden helyes társítást!

Kijelentések:

- 1) Kosztolányi Dezső és József Attila közös barátja.
- 2) József Attila meg akarta győzni, hogy kommunista legyen.
- 3) A Fiatal életek indulója című monográfia írója.
- 4) A Medáliák és a Szépség koldusa szerzője.
- 5) Kosztolányi és József Attila politikai vitáját idézi.

Személyek:

- a. Kosztolányi Dezső
- b. József Attila
- c. Kosztolányi Ádám
- d. Németh Andor
- e. Szabolcsi Miklós

5 pont

3. Értelmezze a következő szavakat/kifejezéseket!

dévajság; kísérletet tett; lelkesen olvasott föl; próbálkozása nem járt sikerrel

4 pont

4. Írjon ki a szövegből 3 olyan jellemzőt, ami miatt Kosztolányi elragadtatással olvasta József Attila verseit! 3 pont

5. Mikor került sor Kosztolányi és József Attila érdemi megismerkedésére? Írja át a vizsgalapra a helyes válasz betűjelét!

- a. Juhász Gyula 25 éves írói jubileumán, 1923 május végén.
- b. Az 1929 februárjában megjelent Nincsen apám, se anyám kötet elolvasása után.
- c. 1930 januárjában, a Babits elleni pamflet megjelenésének hónapjában.

2 pont

6. Ki idézi fel Kosztolányi és József Attila politikai vitáit?

- a. Szabolcsi Miklós
- b. Németh Andor
- c. Kosztolányi Ádám
- d. Kosztolányi Dezső

2 pont

7. Értelmezze a következő részletet!

„»Mondd Attila, a szegénység az lázad?» »Mikor hogy – szólt Attila. – *S mîg csak a saját nyomorát látja, azt meg se látja. Mikor az ellentétek válnak láthatóvá előtte, ha igaz ember, akkor lázad. nem is volna jó, ha másképp volna.*»

3 pont

8. Igazak (I) vagy hamisak (H) a következő kijelentések? Írja át a vizsgalapra a kijelentések betűjelét és az I vagy H jelölést!

József Attila:

- a. szecessziós, esztétizáló költő
- b. Kosztolányi tanítványa
- c. versei tájszavakkal teletűzdeltek, nyelvemlékekből, régi szótárakból táplálkoztak
- d. Kosztolányi politikai nézeteit szerette volna megváltoztatni

4 pont

9. Milyen stílusréteg sajátosságait ismeri fel a szövegben? Indokolja válaszát legalább két jellemző megnevezésével, és adjon ezekre példát a szövegből! 5 pont

III. TÉTEL**(30 pont)**

Írjon értekezést körülbelül két oldal terjedelemben *Modern beavatástörténetek az epikában* címmel egy ön által választott magyar szépirodalmi mű alapján! Értekezését egyetlen irodalmi alkotás alapján írja meg, figyelembe véve az alábbi értelmezési szempontokat!

1. a választott alkotás műfajának meghatározása	2 pont
2. a térszerkezet és a beavatástörténet kapcsolata	2 pont
3. a beavatott hős jellemábrázolása	4 pont
4. a téma szempontjából releváns jelenetekre való hivatkozás	4 pont
5. a beavatott hős és a többi szereplő viszonyrendszere	4 pont
6. a metaforikus/szimbolikus motívumok szerepe a beavatástörténetben	2 pont

Pontot ér a témának megfelelő szövegválasztás (a szerző helyes megnevezése – 1 pont, a cím helyes formája – 1 pont; a téma szempontjából releváns mű választása – 2 pont) és az értekezés megfogalmazási módja (logikus gondolatmenet, szövegkohézió – 2 pont, helyes fogalom- és nyelvhasználat – 2 pont, helyesírás – 2 pont, valamint az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása – 2 pont)

12 pont